

Angående byggnadsminnesförklaring av byggnad på fastigheten Föreningen 1, von Otterska villan i Gränna, Jönköpings kommun

LÄNSSTYRELSENS AVGÖRANDE

Länsstyrelsen förklarar enligt 3 kap 1 § lagen om kulturminnen m m (SFS 1988:950) huvudbyggnaden på fastigheten Föreningen 1 i Gränna, Jönköpings kommun, för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 3 kap 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter.

1. Byggnaden får inte rivras eller flyttas. Ingrepp får inte göras i byggnadens stomme.
2. Byggnaden får inte till sin exteriör byggas om eller på annat sätt förändras.
3. I de rum på första och andra våningen som på bilagda planritning markerats med diagonala linjer får inte göras ingrepp/eller ändring av fast inredning. Till fast inredning hör bl a dörrar och dörrfoder, fönster och omfattningar, lister, golv och kakelugnar.
4. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet skall ske med material och metoder som är anpassade till byggnadens egenart.
5. Det område som utgör fastigheten Föreningen 1 får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Området skall hållas i sådant skick att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas.

Enligt 3 kap 21 § samma lag gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

BAKGRUND M M

Kulturnämnden i Jönköpings kommun väckte vid sammanträde den 22 augusti 1984 frågan om byggnadsminnesför-

O KME BESLUT AF9528

klaring av gatuhuset mot Brahegatan på fastigheten Föreningen 1 i Gränna.

Av utredningen framgår i huvudsak följande.

Byggnaden är uppförd av timmer i 1 1/2 plan med souter-rängvåning. Fasaderna har en rik putsarkitektur i gul kulör med hörn, omfattningar, våningsband och andra detaljer i vitt. Flertalet fönster har mittpost, högt placerad tvärpost och en spröjs i nedre bågarna. Fyr- och sexlufts-fönster förekommer bl a. Byggnaden har sadeltak med frontespis, täckt med rött tvåkupigt tegel. Gårds- och gatufasadernas mittparti är markerade med risalit. Souterrängvåningens fasad är rusticerad.

Byggnaden uppfördes omkring år 1880. De två översta våningarna utgjorde bostad för ägarfamiljen medan souter-rängvåningen var avsedd för husets anställda. I denna våning fanns också köket och därifrån gick en mathiss till de övre planen. Äldre inredningsdetaljer finns bevarade såsom kakelugnar, dörrar, golv, paneler och handtryckta tapeter. I mitten av 1950-talet gjordes många förändringar av huset, både invändigt och utvändigt. Souterrängvåningen inreddes till butikslokal varvid de båda skyltfönstren mot Brahegatan togs upp. De övre lägenheterna moderniserades samtidigt och försågs med nya kök och badrum.

På fastigheten finns förutom huvudbyggnaden ett med denna samtida gårdshus, som ursprungligen inrymde stall och förråd, idag inrett till bostäder och delvis förändrat. Intill huvudbyggnaden finns ett bilgarage med putsad fasad, uppfört vid 1900-talets mitt.

Den aktuella byggnaden är belägen utmed Brahegatan, Grännas huvudgata, med kulturhistoriskt värdefull omgivande bebyggelse. Den ligger inom område av riksintresse för kulturminnesvården - område nr 78 i F-län som omfattar bl a Gränna stad med välbevarad trähusbebyggelse.

Länsstyrelsen har den 25 juni 1991 upprättat förslag till skyddsföreskrifter, vilka godkänts av fastighetens ägare och .

Kommunstyrelsen i Jönköpings kommun har i yttrande den 16 oktober 1991 beslutat uttala att styrelsen ej har någon erinran mot en byggnadsminnesförklaring av byggnaden och upprättat förslag till skyddsföreskrifter.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING

Enligt 3 kap 1 § KML får en byggnad som är synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde eller som in-

går i ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde förklaras för byggnadsminne.

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet har enligt 3 kap 10 § KML rätt till ersättning av staten om skyddsföreskrifter

1. utgör hinder för rivning av byggnad och skadan därav är betydande i förhållande till värdet av berörd del av fastigheten eller
2. på annat sätt innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastigheten.

Medför skyddsföreskrifter att synnerligt men uppkommer vid användning av fastigheten, är staten skyldig att lösa fastigheten om ägaren begär det.

Den von Otterska villan är en typisk exponent för det sena 1800-talets byggnadskonst. Exteriören utgörs av putsade fasader med dekorativa element såsom pilastrar, gesimser och profilerade fönsteromfattningar. Exteriören är i princip oförändrad sedan uppförandet omkring 1880. I interiören ingår två rum som i särskilt hög grad har välbevarad och rik fast inredning omfattande bl a kakelugnar och särskilt påkostad snickeriinredning.

Med hänsyn till dessa förhållanden anser länsstyrelsen att byggnaden har ett så stort kulturhistoriskt värde att den får anses som synnerligen märklig. Därtill kommer att byggnaden ingår i en gatumiljö som får anses utgöra en av de mest betydelsefulla miljöerna i det område - Gränna och Uppgränna - som av riksantikvarieämbetet förklarats för riksintresse för kulturminnesvården (område nr 78). Bebyggelsen i denna miljö har, enligt länsstyrelsens bedömning, ett så stort kulturhistoriskt värde att den får anses som synnerligen märklig.

Med hänvisning till ovan anförda förhållanden finner länsstyrelsen att von Otterska villan bör förklaras för byggnadsminne.

För byggnadens bevarande skall det av länsstyrelsen den 25 juni 1991 upprättade förslaget till skyddsföreskrifter gälla. Länsstyrelsen bedömer därvid att skyddsföreskrifterna ej skall medföra ersättningsskyldighet gentemot ägarna. Ej heller kan föreskrifterna anses medföra att synnerligt men uppkommer vid användningen av fastigheten.

ÖVRIGT

Länsstyrelsen lämnar i förkommande fall råd och anvis-

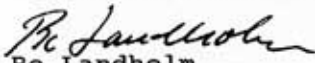
ningar i fråga om underhållet av byggnaden.

Ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter får ske endast om det föreligger särskilda skäl för sådan ändring. Ansökan om ändring prövas av länsstyrelsen.

UPPLYSNING OM HUR LÄNSSTYRELSENS BESLUT KAN ÖVERKLAGAS

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten i Jönköping genom skrivelse till länsstyrelsen - se bilaga.

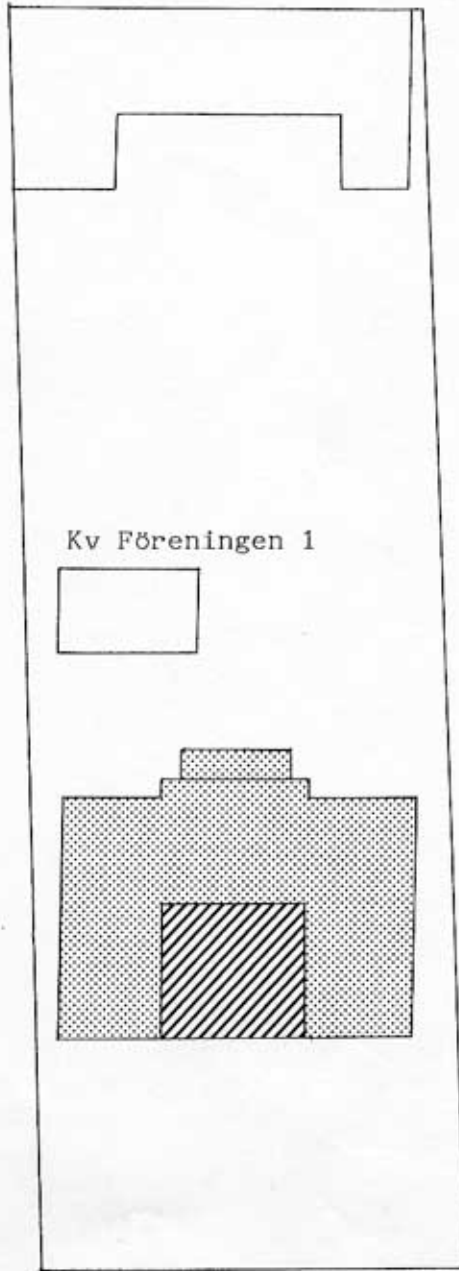
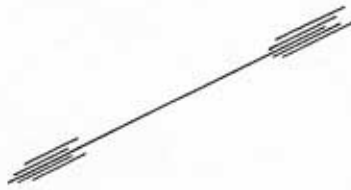
I den slutliga handläggningen av detta ärende i vilket länsråd Bo Landholm beslutat och byrådirektör Anders Franzén varit föredragande, har även avdelningsdirektör Karl Anton Anderson, länsassessor Torkel Fagerlund och länsantikvarie Per-Olof Ringquist deltagit.

Bo Landholm

Anders Franzén

Kopia till:
Riksantikvarieämbetet, 2 ex, delg kvitto

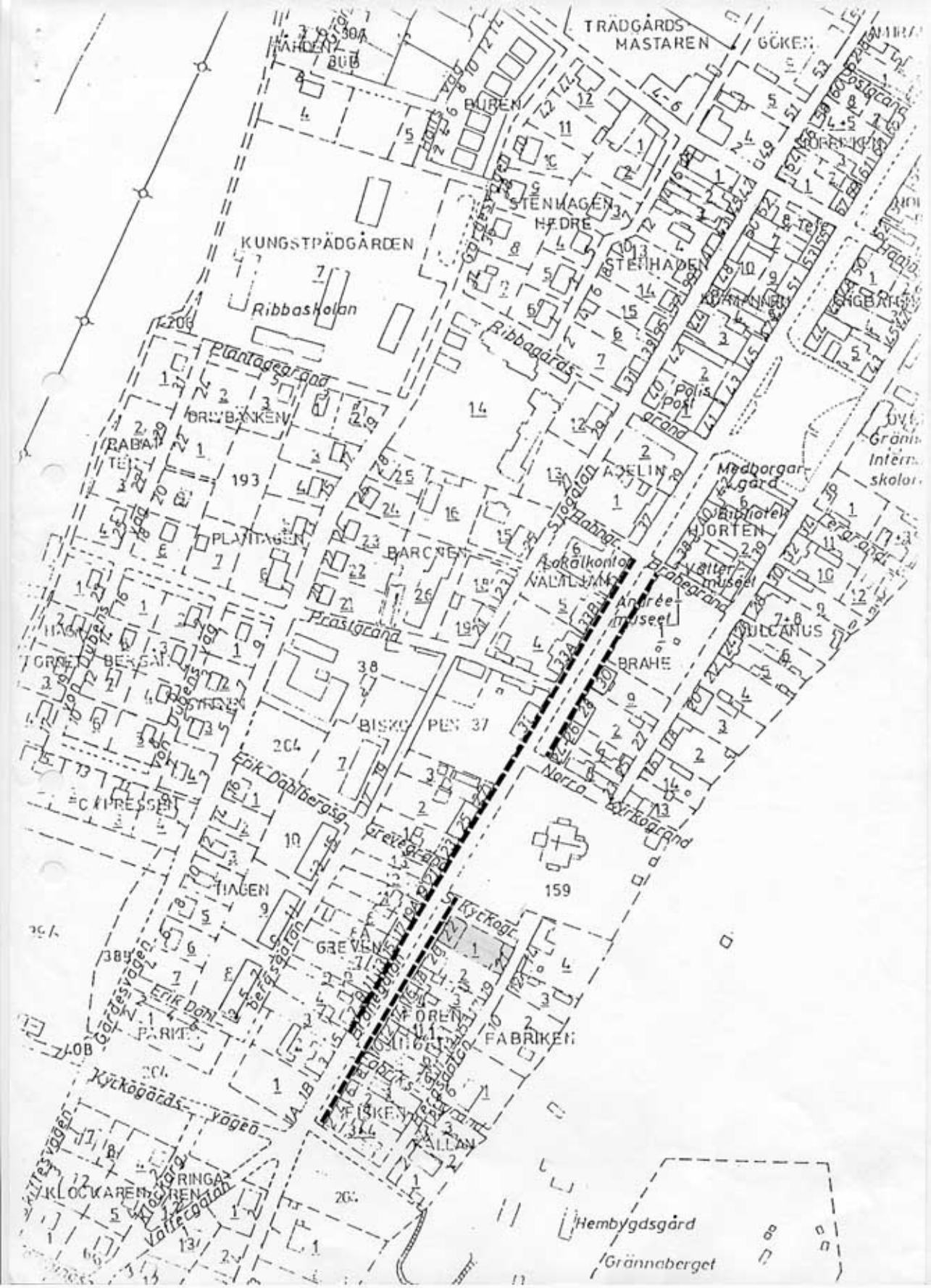
Länsmuseet
Jönköpings kommun, byggnadsnämnden + laga kraftbevis
"- , kommunstyrelsen, delg kv
Inskrivningsmyndigheten + laga kraftbevis
Kme

Kv Föreningen 1

 Byggnadsminnet

 De inom byggnadsminnet skyddade rummens belägenhet avseende boten- och övervåningarna

TRÄDGÅRDS
MASTAREN

GÖCKEN

KUNGSPÄDGÅRDEN

Ribbaskolan

Plantagegränd

BRUBÄNKEN

RABAN

PLANTAGEN

BARCKEN

Prastgränd

BISKOPEN

Erik Dahlbergs

Grevegränd

GREVEN

FABRIKEN

Kyrkogårdsgränd

Kyrkogården
KLOCKAREN
VÄRINGAR
Vallreolan

Hembygdsgård

Grännaberget

159

Kyrkan

Kyrkogård

Kyrkans

Kyrkans

Kyrkans

Kyrkans

Kyrkans

Kyrkans